

KÚRIA

Bfv.II.912/2015/7. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év november hó 25. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közlekedés biztonsága elleni büntett és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Városi Bíróság 22.B.1126/2011/49. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.2405/2012/22. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Miskolci Városi Bíróság a 2012. november 15. napján tartott folytatólagos tárgyaláson meghozott és kihirdetett 22.B.1126/2011/49. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közlekedés biztonsága elleni büntettségben [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 184. § (1) bekezdés], garázdaság vétségében [korábbi Btk. 271. § (1) bekezdés] és testi sértés vétségében [korábbi Btk. 170. § (1) bekezdés]. Ezért őt - halmazati büntetésül - 8 hónap börtönbüntetésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a korábban kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés büntetésének végrehajtását, továbbá részben kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 2013. május 27. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.2405/2012/22. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatta. A terheltet szabadságvesztés helyett - 350 napi tétel, egy napi tétel összege 2.500,- forint, összesen - 875.000,- forint pénzbüntetésre ítélte, a közügyektől eltiltást, valamint a korábban kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését mellőzte. A büntetés megfizetésére 24 havi részletfizetést engedélyezett. Figyelmeztette egyúttal a terheltet a pénzbüntetés esetleges szabadságvesztésre történő átváltoztatására. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Döntött a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről. E rendelkezést utóbb különleges eljárásban módosították.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati

indítványt, melyben részben eljárási szabálysértésre hivatkozással, részben bűnösségének megállapítását sérelmezve a jogerős ügydöntő határozat hatályán kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, illetve a vele szemben kiszabott törvénysértő büntetés enyhítését és az általa megfizetett pénzbüntetés és bűnügyi költség kamatokkal növelt visszatérítését kérte.

A terhelt a felülvizsgálati indítvány indokolásában kifogásait, sérelmeit több ízben megismételte, azokra rendszeresen visszautalt. Kifogásai a következők szerint foglalhatók össze:

A nyomozás és a nyomozati anyag törvénysértő. A nyomozás során beszerzett bizonyítékokat ki kell rekeszteni.

Iratismertetést nem tartottak.

A vádirat kellékhányos, mert benne a bizonyítékokat az ügyész bűncselekményenként nem különítette el.

Kizárt igazságügyi elmeorvos szakértő járt el.

Igazságügyi orvosszakértői vélemény hiányában, ellentmondásos tanúvallomások mellett nem bizonyított a megállapított tényállás.

Koholt, hamis bizonyítékokat elfogadva ártatlanul ítélték el.

A másodfokú felülbírálat során bizonyítást felvéve tárgyalást kellett volna tartani.

Kirendelt védője, majd a helyettese másodfokon, nem készültek fel védelmére, arra alkalmatlanok voltak, így sérült a fegyverek egyenlőségének elve is.

Másodfokon nem kérdezték meg tőle, hogy elfogadja-e a kirendelt védőt helyettesítő védő személyét.

Sérültek indítványtételi és észrevételezési jogai.

A súlyosítási tilalom kijátszásával szabott ki vele szemben a törvényszék 350 napi tétel pénzbüntetést, mert a napi tételek száma meghaladta az eredetileg kiszabott szabadságvesztés 8 hónapi tartamát.

A méltánytalan pénzbüntetés kihat édesanyja teherviselő képességére is. Vagyoni, jövedelmi viszonyait nem tárták fel, a büntetés az ő és édesanyja létfenntartását veszélyeztette.

Másodfokon a bíró, mint kizárt bíró járt el, mert ő korábban olyan bűncselekményekért is elítélte, amiket nem követett el. Kénytelen volt ezért többször feljelenteni, mégis bíróként elfogulatlanak tartotta magát, holott „tárgyilagos” emiatt nem lehet.

K L-nél szemben, amikor őt félretolta, jogos védelmi helyzetben cselekedett, mert azt megelőzően a sértett őt korlátozta személyi szabadságában.

Enyhítő körülményként nem vették figyelembe, hogy megsérült az események elején, amitől erős felindultság alatt állt.

A Legfőbb Ügyészség a Bf.1023/2015/1. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt túlnyomó részében kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítványban hivatkozott jogsértések közül kizárólag az alapozhatja meg a felülvizsgálatot, ha az ügyben kizárt bíró vett részt. Az erre történt hivatkozás azonban megalapozatlan. A következőkes ítélezési gyakorlat (így az EBH2014.B.3. számon és EBH2011.2302. számon közzétett elvi döntések) alapján kifejtette, hogy a terhelt által felhozott érvek a bírói elfogultság [Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja] alátámasztására nem alkalmasak.

Figyelemmel arra is, hogy az alapügyben eljáró bíróságok nem vétettek feltétlen eljárási szabálysértést, a Legfőbb Ügyészség a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratára a terhelt észrevételt tett. Abban részben megismételte az indítványában foglaltakat, részben pedig kiegészítette azzal, hogy a bíró a haragosa, mert 2015.

január 21. napján immár a bíró is feljelentéssel élt ellene egy hamis elektronikus levél (e-mail) miatt.

A Kúria tanácsüléséről értesítést kért, melyen részt kívánt venni.

III.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdése első mondatának első fordulata szerinti összetételben bírálta el.

1.

A tanácsülésen a Be. 234. §-ának (5) bekezdése alapján a bíróság tagjai és a jegyzőkönyvvezető vesznek részt. Arról jegyzőkönyvet csak akkor kell készíteni, ha a határozat nem egyhangú [Be. 255. § (1) bekezdés].

A fenti szabályoknak megfelelően a tanácsülésen a terhelt nem jelenhetett meg, nyilvános ülést pedig a Kúria nem tűzött ki, mert ennek a Be. 424. § (1) bekezdés második fordulatában írt kötelező oka nem állt fent, és a tanácsülésre tartozó ügyben a Be. 424. § (2) bekezdése alapján sem tartotta szükségesnek, hogy nyilvános ülést tartson.

A Kúriát nem köti a terhelt kérelme. Nem köteles ebből az okból olyan eljárási formára áttérni, mely lehetővé teszi a terhelt megjelenését.

A terhelt írásban a kellő részletességgel kifejhette véleményét, felsorakoztathatta érveit. Ebből következően indítványa tanácsülésen is megnyugtatóan eldönthető volt.

2.

A Kúria azt állapította meg, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa jelentős részében a törvényben kizárt, érdemében pedig nem alapos,

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a megtámadott határozathoz kötve van. Azt csak az indítvánnyal érintett személy vonatkozásában, az indítvánnyal megtámadott részében és csak az indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 423. § (4) bekezdés]. A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján, azonban a megtámadott határozatot akkor is felül kell bírálnia, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották volna be [Be. 423. § (5) bekezdés].

3.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott ún. feltétlen (más megnevezéssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel került sor.

A terhelt indítványában kifogásolt eljárásjogi hibák közül, az ítélet meghozatalában a kizárt bíró eljárása [Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pont] a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések körébe tartozik. A védő eljárásának kifogásolása a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában foglalt rendelkezés megsértését alapozhatja meg figyelemmel arra, hogy a tárgyaláson a védő részvétele kötelező volt [Be. 242. § (1) bekezdés b) pont és Be. 46. § c) pont]. Ha pedig a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező, akkor az feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárásjogi szabálysértés.

Végül a súlyosítási tilalom megsértése is megalapozza a felülvizsgálatot, ezt a megtámadhatósági feltételt a Be. 416. § (1) bekezdésének d) pontja biztosítja.

Ezt meghaladóan a terhelt felülvizsgálati indítványában hivatkozott eljárásjogi sérelmek a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatók. Azok esetleges megvalósulását a Kúria nem vizsgálta, mert nem is vizsgálhatta, mivel ebben a részében az indítvány a törvényben kizárt indítvány.

A felülvizsgálati okokra hivatkozó részében a Kúria a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak.

a)

A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerint bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése nem várható.

Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X.4.) AB határozata szerint alkotmányos követelmény, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány. E követelmény akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

Az alapügy irataiból megállapítható, hogy a terhelt a másodfokú tanács elnökének felhívása ellenére az alapeljárásban végül nem terjesztett elő elfogultsági kifogást. Az iratok tartalma alapján pedig kétségtelenül megállapítható, hogy a bejelentése alapjául

szolgáló tényekről már korábban is tudomása volt. A felülvizsgálati indítvány ezért alaptalan.

Utal továbbá a Kúria arra, ahogy a terhelttel szemben az adott bíró által korábban lefolytatott eljárás nem kérdőjelezi meg a bíró pártatlanságát és nem alapozza meg a kizárását még akkor sem, ha a terheltet elmarasztalta. Amint arra a Legfőbb Ügyészség által is felhívott eseti határozatában a Kúria elvi élel rámutatott, töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy: „azt a törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, s csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű (megalapozott) kételyt ébresztenei alkalmasak" (EBH2014.B.4.).

A bíró elfogulatlanságát tükröző nyilatkozata mellett nem elégséges érv, hogy a terhelt őt feljelentette. Elfogadhatatlan, hogy a terhelt bíró ellen tett feljelentése, a bíróban kiváltott ellenérzés nélkül eszközül szolgáljon arra, hogy a terhelték ügyeikben elérjék egy adott bíró kizárását és így válogathassanak törvényes bíráik között.

A jelen felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben a bírónak a terhelt ellen tett feljelentése későbbi, mint a részvételével hozott másodfokú bírósági ítélet kelte, ezért e körülménynek visszamenőleges hatása nem is lehet. Az utóbb tett feljelentés, az a bíró elbíráláskori elfogultsága szempontjából közömbös. A bíró által tett feljelentés, előterjesztett magánindítvány egyébként sem vezet szükségszerűen a bíró kizárásához (EBH2015.B.18.).

A Kúria mindezek összegzéseként azt állapította meg, hogy nem merült fel a bíró elfogultságát alátámasztó, valószínűsítő adat, ezért a terheltnek a csak a felülvizsgálati indítványban előterjesztett kifogása alaptalan.

b)

A védők passzivitását, a védői munka színvonalát, a védők felkészültségét sérelmező részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt. Ezek az okok nem tartoznak a Be. 45. § (1) és (2) bekezdésében kimerítően felsorolt és a védői kizárását megalapozó feltételek közé, ezért nem vezethetnek a Be. 373. § (1) bekezdésének II. d) pontjában írt feltétlen és a felülvizsgálatban is felhívható eljárásjogi szabálysértés megállapítására.

E körülményekre alappal hivatkozva a terhelt indokoltan kérhette volna az alapeljárásban más védő kirendelését [Be. 48. § (5) bekezdés], ahogy ezt a tárgyaláson elsőként eljáró kirendelt védő esetében meg is tette, ám felülvizsgálatot erre eredményesen nem alapíthat.

c)

A súlyosítási tilalom megszegésére [Be. 416. § (1) bekezdés d) pont] tévesen hivatkozott a terhelt.

A másodfokú bíróság figyelembe vette, hogy a súlyosítási tilalom beállt. A terhelttel szemben nem súlyosabb, hanem enyhébb büntetést szabott ki. A Be. 354. § (4) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezésre is figyelemmel a pénzbüntetés enyhébb büntetési nem, mint a szabadságvesztés, még akkor is, ha a napi tétel számában meghaladja az első fokon kiszabott szabadságvesztés tartamát. A két büntetési nem konkrét mértéke egymással nem hasonlítható össze, mert a bíróságok eleve más más keretek között szabják ki azokat. Miután a súlyosítási tilalom Be. 354. §-ában írt szabályai nem sérültek, így a Be. 416. § (1) bekezdésének d) pontjában foglalt felülvizsgálati okra alaptalanul hivatkozott a terhelt.

A Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálata eredményeként a felülvizsgálatot megalapozó egyéb eljárási szabásértést sem észlelt.

4.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának harmadik fordulata alapján felülvizsgálati ok, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A Kúria azt állapította meg, hogy a terhelt konkrét büntető anyagi jogszabály megszegésére nem hivatkozott. A jogos védelmi helyzet kiemelésén túl ártatlanságát a bizonyítás törvénytelenységére hivatkozva, a bizonyítottság hiányára alapítva állította. Figyelmen kívül hagyta, hogy a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat - az általa már eredménytelenül kezdeményezett perújítással ellentétben - a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogásolás lehetőségét biztosítja, és nem nyitja meg a ténybeli sérelmezhetőséget.

A felülvizsgálati eljárásban a felülbírálat a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] kötött, bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényálláshoz kötöttség folytán a felülvizsgálat során nemcsak a tényállás támadhatatlan, hanem hasonlóképpen mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

Az indítvány ebben a részében, illetve a jogos védelemre hivatkozása során az irányadó tényállást, a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok törvényességét vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását - ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-ának megfelelően - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. november 25.

*Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Holdampf Gusztáv
s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bírósági ügyintéző
NYM*